

України. З огляду на це дані норми мають бути вилучені із законодавства України.

Список бібліографічних посилань

1. The Global Competitiveness Report 2017–2018 / ed.: K. Schwab. URL: <http://www3.weforum.org/docs/GCR2017-2018/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2017%E2%80%932018.pdf> (дата звернення: 11.11.2019).
2. Господарський кодекс України : закон України від 16.01.2003 № 436-IV // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення: 09.11.2019).
3. Про державну допомогу суб'єктам господарювання : закон України від 01.07.2014 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1555-18> (дата звернення: 09.11.2019).
4. Про захист економічної конкуренції : закон України від 11.01.2001 № 2210-III // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14> (дата звернення: 11.11.2019).
5. Угода про субсидії та компенсаційні заходи : від 15.04.1994 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_015 (дата звернення: 09.11.2019).
6. Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту : закон України від 22.12.1998 № 331-XIV // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/331-14> (дата звернення: 09.11.2019).

Одержано 11.11.2019

УДК 342.336.1:351.476.1

Василь Вікторович САЗОНОВ,

кандидат юридичних наук,

докторант Харківського національного

університету внутрішніх справ

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Ефективність протидії злочинності напряму залежить від якості кримінологічного забезпечення цієї діяльності, від тих умов, в результаті створення яких має настати сприятлива для діяльності суб'єктів протидії злочинності ситуація або їх множина.

Воно являє собою допоміжну діяльність у вигляді створення сприятливих умов для здійснення відповідними суб'єктами (державними, недержавними органами та установами, громадськими формуваннями і окремими громадянами) впливу на злочинність з метою зниження інтенсивності процесів детермінації злочинності, нейтралізації дії її причин та умов для обмеження кількості злочинних проявів до певного рівня [1, с. 187].

Одним із основних напрямків кримінологічного забезпечення є нормативно-правова його складова, що являє собою систему чинного законодавства, яка регламентує діяльність відповідних суб'єктів щодо забезпечення ними економічної безпеки країни, тобто це сукупність матеріальних і процесуальних умов, які є необхідними для забезпечення ефективності діяльності суб'єктів протидії економічній злочинності.

Умовно нормативно-правові акти, якими тим чи іншим чином врегульовано процес забезпечення економічної безпеки країни, можна групувати наступним чином: міжнародні нормативно-правові акти, як джерело права; Конституція України, як основа, фундамент всієї системи законодавства, як юридична база поточного законодавства; кодифіковані нормативно-правові акти (податковий, кримінальний, кримінальний процесуальний, цивільний, митний, бюджетний, господарський кодекси, кодекс України про адміністративні правопорушення та ін.; закони України, укази Президента України, постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України.

Окреме місце в системі законодавчого забезпечення економічної безпеки країни займають державні концепції, стратегії, плани розвитку, доктрини, цільові програми, які включені до правової системи України, адже вони набувають юридичної форми (шляхом підписання відповідних указів Президента України, розпоряджень Кабінету Міністрів України та ін.). Такі джерела права останнім часом займають значний сегмент у системі законодавчого забезпечення економічної безпеки, адже їх розробка є реакцією на ті зміни, що відбуваються і загрози, економічній безпеці в тому числі, що виникають.

Базовим документом з планування розвитку системи забезпечення національної, економічної, в тому числі, безпеки України є Стратегія національної безпеки України [2]. Однією з основних її цілей визначено забезпечення якісно нової державної політики, спрямованої на ефективний захист національних інтересів в економічній, соціальній, гуманітарній та інших сферах, комплексне реформування системи забезпечення національної безпеки та створення ефективного сектору безпеки і оборони України.

Аналізуючи стан нормативно-правового забезпечення діяльності з протидії економічній злочинності, науковці в принципі одностайні в тому, що законодавча база в сфері забезпечення економічної безпеки країни є вкрай розосередженою та розбалансованою, а отже, недостатньо ефективною. Суттєвим її недоліком є відсутність уніфікованого нормативно-правового акта, яким було б врегульовано державну політику у сфері протидії економічній злочинності.

Справедливо із цього приводу констатує В. Ортинський, що сутність єдиного системоутворювального нормативно-правового акта, закону який задав би темп регулювання суспільних відносин у сфері економічної безпеки, унеможливило б єдині правила для всіх учасників цих правовідносин. Приведені у відповідність з цим законом нормативно-правові акти отримали б обґрунтований імпульс до оновлення, а в низці випадків навіть до радикальної зміни. Факт появи такого закону запустив би процес створення нових нормативно-правових актів, які дали б змогу охопити особливо проблемні напрями економічної безпеки, що потребують додаткового регулювання [3, с. 5].

О. Гриценко вказує, що перехід до інноваційної моделі соціально-економічного розвитку робить особливо актуальною цілеспрямовану діяльність щодо забезпечення економічної безпеки країни та її громадян на основі єдиної державної стратегії як нормативно-правового акта. Саме такий правовий документ стане тією методологічною основою, на базі якої відбудеться правове регулювання економічних відносин в країні. Він повинен систематизувати та інтегрувати всі конкретні закони економіко-правового плану. В такому разі можна сподіватися на взаємодоповнюючу, синхронну дію низки законів в єдиному напрямі і з певною ефективністю [4, с. 281].

О. Богма зазначає, що нагальною є необхідність розроблення та затвердження на державному рівні обґрунтованої Концепції економічної безпеки України, реалізація якої створить можливості ефективного захисту й реалізації національних економічних інтересів на основі цілеспрямованого впливу на існуючі загрози зовнішнього та внутрішнього походження [5, с. 14].

З. Гбур пропонує розробку окремого нормативно-правового акту, що закріплював би всі функції держави у сфері економічної безпеки, а їх виконання було б покладено на окремий орган забезпечення економічної безпеки України. При цьому доречним є запровадження основних функцій економічної безпеки держави Президентом та Кабінетом Міністрів України, а окрему функцію захисту покладено на Службу безпеки України та інші органи [6, с. 4].

Наголошуючи на необхідності систематизації законодавства про економічну безпеку держави, як складову національної безпеки, в науці є пропозиції об'єднати в кодифікованому акті, наприклад, у Кодексі про національну безпеку, в якому слід детально прописати положення, що стосуються не тільки національної безпеки, а й її окремих складових [7, с. 319].

Очевидно, що на сьогоднішній день, нагальною є потреба визначення стратегічного шляху корекції національного законодавства в сфері забезпечення економічної безпеки і необхідність чіткої систематизації існуючих нормативно-правових актів у сфері забезпечення національних економічних інтересів країни та економічної безпеки держави.

Актуальність цього напрямку кримінологічного забезпечення обумовлена реформуванням та постійними законодавчими змінами у правовому регулюванні економічних процесів країни і обумовлюють актуальність його подальших системних комплексних досліджень.

Список бібліографічних посилань

1. Кримінологія. Академічний курс / за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : Кондор, 2018. 588 с.
2. Стратегія національної безпеки України : затв. указом Президента України від 26.05.2015 № 287/2015 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/287/2015> (дата звернення: 02.11.2019).
3. Ортинський В. Аналіз нормативно-правової основи забезпечення економічної безпеки. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Юридичні науки*. 2016. № 855. С. 4–12.
4. Гриценко О. А., Макуха С. М. Економічна безпека держави: сутність та напрями формування : монографія. Харків : Право, 2009. 312 с.
5. Богма О. С. Аналіз рівня економічної безпеки України за основними складовими. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2016. № 8 (1). С. 11–14.
6. Гбур З. В. Основні функції держави у сфері забезпечення економічної безпеки. *Актуальні проблеми державного управління*. 2017. № 2 (52). С. 1–9.
7. Шевчук І. В. Нормативно-правове забезпечення економічної безпеки України в контексті захисту національних інтересів держави. *Університетські наукові записки*. 2018. № 67–68. С. 313–321.

Одержано 11.11.2019